

Landskap: *Halland* Upptecknat av: *Erik Brånberg*
 Härad: *Höls* Adress: *Kväred*
 Socken: *Kväred* Berättat av:
 Uppteckningsår: *1941.* Född år i

<i>Kyrkbygge-sågen fr. Kväred.</i>	<i>s. 1.</i>	<i>(Ulms k. 53)</i>
<i>Herrmannet Kväred uppkommit</i>	<i>s. 1-2</i>	
<i>Attestup.</i>	<i>s. 2.</i>	
<i>Borg-såger.</i>	<i>s. 2.</i>	
<i>Riddarsåger.</i>	<i>s. 3.</i>	
<i>Odens jakt.</i>	<i>s. 3-4.</i>	<i>(Ulms k. 28.)</i>
<i>Värdträd, tog man tydov av.</i>	<i>s. 4.</i>	
<i>Skogsmuran.</i>	<i>s. 4.</i>	
<i>Lindornssågen.</i>	<i>s. 5.</i>	
<i>Ljktgubbensågen.</i>	<i>s. 5.</i>	
<i>Gastabloss.</i>	<i>s. 5.</i>	
<i>Myrvingen.</i>	<i>s. 5.</i>	<i>(Ulms k. 24.)</i>
<i>Dyraksågen.</i>	<i>s. 5.</i>	
<i>Alvorna</i>	<i>s. 5.</i>	

Skriv endast på denna sida!

(ulnas k. 19.)

Lägner om tomtar.	s. 6.
Lägen om drängar.	s. 6.
" " pysslingar.	s. 7.
" " troll.	s. 7-8.
" " näcken.	s. 8.
" " jättar.	s. 9.
Dr. Ahning "Haska"-sägen.	s. 9.
Lägen om Blååtteskog.	s. 9.

(H. 8-21.)

Lokalrägner från Stråved, rägnornas rika byggd.

Äro södra Sveriges rökmar ä Stråved utan jämförde den byggd, vilken man än andra kan nämna som rägnornas. Och det berättas ä härvid, att de alla feste äro lokaliserade till bestända platser eller naturföremål, vilket berikas deras minnes- och stämningvärde för bl. a. äs rentida naturdyktare och fillets-människor. Men samtidigt äro rägnorna också i många fall kulturhistoriska dokument äs stort intresse för arkeologeringen äs förfärens^{medvetna} och arkivingsrätt samt gästgärende fantasikraft, väckt till liv genom våra slag äs naturvindel i samband med ett stort psykologiskt tillstånd ären betingad äs den inre utvecklingsprocessen.

Namnrägner. Då den första kyrkan skulle byggas i Stråved sägs man fört ha bestämt sig för den plats som sedan har blivit kallad Nykirkult. Man måste snart upphöra med kyrkobyggandet då emellan det, som blev byggt om dagarna alltid blev medlidt under mötterna. Och man brödde att detta gjordes äs nödvändigt, ordbranta holl. Det blev emellertid klart om var man sedan skulle bygga kyrkan. Men så kom man överens om, att låta ett par oxar dra ett last byggnads-material rent de ville. Och då de fört stannade skulle den nya kyrkan byggas upp. Detta blev då på det ställe där de utgrävda grundmurarna nu finnas att se. När följ nämligen den ene oxen på två äs någon anledning och så blev platsen

och sedan ^{staden} ~~staden~~ benämnd för Umeå. Enligt en annan sägen skulle namnet helt enkelt komma av det "brä", som den sargande Sargstigen för strax öster om Umeådals kyrkskyrk.

Åttiofyra. Mitt emot byn Pettralt finns på andra sidan en lagom ett braut bergstuga, som kallas Vårhalla. Det sägs att de gamla hedningarna "kastade sig utför detta stup då de voro "mätta av år och vildom." I en något senare tid låg det ha varit ett världsborg.

Bergsjöarna. Myra på toppen av den kulle, som nu är körd under namnet Hällaberg, sägs en bergbyggad fordom ha legat. Och man visar därtill på ett par djupa vallgravar, som avstånga toppmarkten på ett mycket brauta sidor finnes rent om.

Gårdstam, Råphult är en plats, som nu ut att vara lagd i två "voiningar" terrasser. På planen örnall sägs man i byn att en berg funnits en gång för mycket länge sedan.

Ute vid lagom på Vegen påfäst också att en berg legat och som skulle hetat Bergberg. Blankberg som nämnes från byn Blankered tycks verkligen ha funnits till en gång då man här om året vid en bergspränning på den skivrade platsen funnit murgrunder och tegel i jorden. Bergen sägs ha ägts eller byggts av en kvinna med namnet Blanka.

I Strått talas det också om en berg eller berggård. Alla ören här visas en köttänd plats. Enligt en sägen skall den stora kyrkstolkan i Kvårad ha spräckts vid spålarinrippingen efter "Huvralte fru." Man har även påfäst att det skulle ha varit en Liljegård, men enligt Livesth. har det ej funnits någon med det namnet eller örn haord någon gammal adel i K.

Piltarsägner. Örn vägen mellan byarna Prävat och Snövåla flyter en ^{stors-}lång, som för hade en utbrukning "höj", i vilken vattnet kokade upp från det svarta djupet beröende på att Mönstillsfödet delvis rann fram under jordytan. Detta en gamla hemska ställe har en bägen, som ej gör stället mindre hemskt utan frösten. Det berättas nämligen, att en riddare vid namn Gagger här omkommit. Han skulle ha haft en ridhjula ~~och~~ silverskåp efter vilken många sägs ha gjort sig mycket beröva att leta dock utan att finna någon.

Vid den gamla landsvägen mellan Knäved och Trälstall finns en bergklint, som helt enkelt kallas för Klinten. Här uppfinner de mer än 25 m. höga branten sägs man att en svensk riddare rest. Nohat med sin häst varit dock låda flera helt orskadade. Om svenske riddaren skulle ha förflytt en dansk riddare, vilken senare visste om branten och underlet genom en häst gick ned ^{at} Hittidalen för att svensken, som ej kände till faran i sin fart inke skulle hinna delta utan stöta ned.

Gudarsägner. Från byn Elmhult berättas, att en bonde under natten gick från och till garande Kvallkonnen vid Krogs-
löcken. Bäst kom bonden på för hemmet med en mjötränk över axeln möta han ett raket springande kvinnfolk. Strax efter hann komma två kolvraka hundar gläpande. Glösligt hör bonden ett skott och ser kvinnan falla. Smart öppningar en ryttare från och stannar mittför bonden, vilken han frågar: "Tog det?" "Ja" svarar denne. "Det var två för dig ty i annat fall hade jag kall dig; dagen är nämligen din men natten är min!" och så red han vidare till den fallna. Om en skvad kom han

4. 12.

Sånger från H.

M. 8550:4

littbaka och hade de framför sig på häften den döda kvinnan
 liggande med det långa cyplösta håret fladdrande i vindstraget
 Pönden förstod då att det var Odan som varit ute och jagat Skogs
 Gä. Det är juil brukar man ämne många städes möggen
 iakttaga att tynda alla besökande åtminstone någon form av
 braktning. De gamla berättar att denne ked kommer sig av
 forntida tron, att Odan under denna tid i Skognad es a
 kungen sin vän eller orsän, gäst eller fränking besökte sina b
 för att närmare erfara huru de voro mot hans andra ^{broen} ~~krögar~~
 Var man då ogästvänlig så hade man mötgångar att vänta s
 under det kommande året.

Gudinnesånger. Under julkröllen skulle man gå ut
 under gårdens äldre trädräd och ställa kyrtra. Fördes det då
 en susning uppe i trädets krona så var det Sjögas sång om g
 älskät och fred, man rådde kyrträd hade man att bereda sig fo
 missväxt, krig och örlig. Under en oräddskrävell gick es
 kiggiska omkring klädd till synes i nättan endast brors. Den
 bad besökande om tak över huvudet och litet mat att ställa han
 med, men var hon kom in i bygn blev hon ackad för sina brors
 Sitt kom hon då till en mågat utanför byn boende torpare e
 bakströginnare. Denne svarade strax för sig han hade det sål
 märskliga sinnelaget. Datskommun tog då "kiggiska" as sig sin
 brors och visade sig vara en av Valthalls understöene gudinnor. Den
 sade nu till torparen, att inom en rätt snar framtid skulle ha
 på lyfta ställning med den mest beröfne bonden i byn därför
 denne varit värbilt hjärtlös i sitt orvirande.

Skogsmytesånger. I kanten av Björnalkskog mot i
 visar man på en nischformad bildning i bergväggen, som nu ga
 benämnes för "Skogsmannans skåp". En skogsmannan sägs att hon från
 sin ut som en ung vacker brud men boktill som ett ihäligk

Lindormrögen. Man skall enligt gammal tro akta sig att småbarn inte ensam komma nära gamla ihärliga lindor ty då kan lindormen där laga barnet. En gång hade det hänt och man kunde höra hur barnet grät inifrån hålet utan några nådla det.

Ljuktogströgen. Från Brännet berättas, att efter enstoppets förande tyckte alla att de hade blivit lurade och föll det minsta ännu vänta på sin del. Men detta tillkrossade de det antagna följande ödet, att granarna hade muktat lantvärdaren. Man fick se ut allt denne dött snart efter förärvningen och då blev det många barn i mörka nättor rågs förande ljus längs ömsevis de nya de gamla rågångarna. Närrid hördes ofta ett rop: "Det är rätt det är rätt!" En gång djöndes en person begäva ljuktog till ett följande sig hem. Närrid rågs obelig det förande ljuset med det rådes, att den ordlige anden föll på sidan någon något tilltala och Juktoss-rögen. Gaststolens kallar man här ett annat namn tilligt ljusfenomen, som i motsats till "ljuktornarnes" är ett och brinner ofta i en stor låga högt över marken. Det är för personer från Brännet som rågs sig ha ett rådent, och själva men om en viss antydning om hur man uppfattar det, särskild de om tilläggen, att gaststolens Nigra egg över gamla grävar.

Mysingströgen. En person från Älmhult har berättat, att han en gång ute från Baflyet hört mysingen. Det hördes som ropet om en hus karl och därtill mycket ängstigt. Man tror att det är en till en som bringats om livet och varit kropps blivit medgård och gömd i origd jord. Likaså att den stygdelige undgått att bli uppdragad, Drakströgen. Ett par flickor hade en kväll på hemvägen se

ett lyfande klot med en lång quistrande snans efter sig fara över himlen i snabts fart. Då de kommo hem och berättade vad de hade se de gamla i huset, att det var "draken", som de hade följt se.

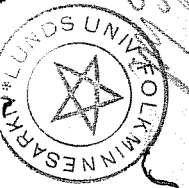

Tombstugorna. Tidligt på morgonen innan dagen var borden uppte och
 kröskade med glädje på sin loge. Gäst som han häller på med sitt arbete fö-
 ran honom om påstånande inuifrån väggladan. Borden tagna sin lyfta
 lyften därin. Han får då se en tomte komma dragande med ett nå-
 som just läggs med till de andra. "Så litet än väl ingenting att snart
 hägra de borden mirmöjd. "Skäms du inte; det är ju ett helt lass f-
 du väl! Svaret tomten och tilläggen: "men härliga skall det bli om
 se du kommer om förtia min hjälps." Och borden, som dit
 varit rikt svant haft framgång och lycka löjades nu lida smär-
 sa att han stultigen blev mycket fattig.

På en gård i byn hade man ^{under} hela eftermiddagen kört in ho-
 stjälpt lass ^{offra} lass på gårdstomten så att gårdan var nära full av
 sopp till kokstugan. Då det man var kväll sade husbonden: "N-
 vi in och äter mellan tomtarna katta in löt." En en strand kunde
 seppentens, att nu var allt löt i lodan. Då gick en av den häri
 hjälpen ut för att se undret. Han då låg högt ute som fönt. De
 motorn som kom fram efter rade då: "Jag skojade litet med tom-
 i kväll och lade smörst på boten istället. Han sedan de komma
 det katta de in högt igen."

En gång hade man ett julbottlar på gårdan. Bredan sig att t
 också hade bottlar där de hölla till i ett hörn av ryggsäckstugan. Och
 råg hun bröck de smi tomstugorna hade med ett parter sopp. När
 någade en av dem att fölla sig av ett av julbottlarnas Nra. Det
 kopske hon var så lustigt att hon snart ut i ett skroff, men då
 synen som genom ett brottlag.

Drömgäst frågan. Trän lagred berättas, att när föräldrarna
 en gård om juldagsmorgonen ökte till orten, så länade de äld-
 dottern hemma med Nra, tillägelse att inte gå ut förrän roten
 gått upp, ty om någon där öppnades under tiden man var i be-
 komma drömgästerna in i Nra och höllas full till rotuppgång

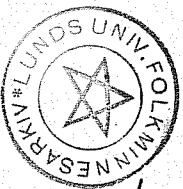
15
Sägna från Huset på S. Erik P. S. B. B.
M. 8550:7. Huset

Bystingsdagen.

På en annan gård hade komna en

lämnats emmanna hemma. Under tiden nådde de på dag
faderns marknadstork och då den äldre var löskennig börja
han läsa litet för de andra med påföljd att hela byggen in-
kort fylldes med smått, smått folk, som krävde att få arbeta of-
de hade blivit framkallade. Men fadern som kände på sig
det ej blod rätt till hemma fick bråkorna och kom ju då på sig
som lätt höll på med vända sig och med på allt vad som följde i
den stog först ut en påse med ärtor på gylt och stälde för
ett helt likt kär i vilket han befallde bystingsarna att plac-
era ärtorna. Under tiden fick han andra för att ta reda
marknadstorken och medelt den läsa bort bystingsarnas skara
Storbrägar. De bröden i Bygens hög brukade man för
på låna kopparkittan vid jullekten. Men det skulle alltid läggas
en kor i vid östlämnandet eljest fick man ej låna fler än
Så var det en gång att man skickade en oduglig drängpojke
med de lånta kittarna. Den redovisliga komna hade inte gått
men pojken behagade äta sig och göra något fullt ihärligt
vilket räländas lämnades till tullen. Men på morgonen
efter möttes man av en underlig typ i gårdens fähus. På alla
djuren hade nämligen huvudet och svansen bryt plats. De skadade
En Bygens hög bräddas vidare, att julettiforande kunde
te den stå på guldplåne (guldstötter). Och ett ~~st~~ ginstöde stäl-
ut därinnifrån. Man hördet varken musik och man kunde se
dessa därinne. Det kunde ju vara lockande att gå med in och
gång skulle man kunna delta. En hund manades för, men om
Mund kom denne tillbaka hemskt vanställd vilket följde
om örens työls gå in.

Stellan gamla och nya landsvägen över och förbi Göres
i Stråskull ligger en liten mörkög mossbjörn, som kallas T

Väckersågen. Den hade ju så skapat storvälden vid sin
 rög sig omkring om det möjliga fanns något glömt. Då ka-
 det grändes en svartelådd man, som stannar och frågar om han
 kunde få det som han hade glömt att hämta. Som han inte
 kunnat finna något hade han skräc tänkt att vara "jävlar
 så har hon misskänksam och tog för den skull och hälsade
 själva vacker hon fjärrmodigt svarade "ja" till mannens fråga
 Då hoppas mannen i sin och förinner. Minnen förstod
 fullt klart att det var Väcken som velat ha henne.

Tidigt en morgon gick en elmhultsbonde ned till skogen
 vid Skogsbäcken. Hemmen inom hörhäll till forsen möte
 hans öra av den allra vackraste fiolmusik forstän en avin-
 teraren. Han ^{stannar och} frågar knappast att andas, om Väcken had
 vel ändå förnummit honom ty mycket tyhna de sköna tonen
 från Träskult bräddas att en bonde vid deras berna
 gång och Väcken sitta. Det var fullt med vatten i närmast
 om kvarten gick ändå rakta. Då bonden då tog efter gick
 de in liten, gammal och grå man, med röd huva, sitta på en
 håll vid vattenkylat. Bonden kom också var gammal visste
 som då var att göra: en peng kastar han över till Väcken och
 böjan kvarten gå med full fart.

Från Brännt ontalas att en man fick störlarna fullt
 av vatten då han skulle gå i valet på vägen ^{till} ~~mittan~~ Träskul
 När han då var kommen över och räkta sig på en sten för
 drage av störlarna, hör han när vatten lälls ut att gåcken
 skrek ut på från kvarten. Från Brännt berättas
 att man ködde hem ned med Väcken då i form av en vilk

Men man fick honom endast till att gå på den utelagda in
 från Björnaltskog och fram till forsen vid kvarten.

Vid Skinkanshöj, Brännt säga några bra en gång en

Jättsäggen. På Träkullts marker uppe i vinkeln där en
 läck rinner ut i Vännån finns en kullformig ^{håla} på 25 m. djup
 25 m. i diameter. Den kallas Smöhälån. Det sägs att en jä-
 ggräst uppr den och blivit gruset ett stycke ut mot Hrnåsed
 där det ligger den nu mera bekanta Rigus hög. Denma i
 marar nämligen ^{på sitt ställe} gamla bra Smöhälån.

Jättkinnesäggen. I Sagan någonstans vid Gröftane
 låg mitt i strömmen ett stort flyttblock på vilket det syntes
 likom ett fotspår efter en mycket stor fot. Det var ^{fotspåret}
 sade man, efter jättkinnesna då de skulle över Sagan. Jätte
 behörde den nämligen ej ty de kunde ta Sagan i ett steg.

Drötkinnesäggen. I Skogsmarkerna runt om de gamla bi-
 finns en stor mängd halot nedrynkna och örrenerna röres
 Om dessa går ryggen, att de är från den tid då "drötkinnes"
 lede. Det var hundraårig i landet till följda av örnbygderna
 På bringade drötkinnes hjälpen genom att låta inskygga kon rä-
 ennet behövande fick sig tilldelat en skägga. På till fick han
 haka, ty konet skulle skära på ogröjd mark. Och det var för o-
 sin hjälpen ^{redan} handtende i förtid som drötkinnes skaka.

Skogsäggen. Blåalkskog låg utbredd i hela Sja socke
 Jngun vägrade sig långt in i den skogen, ty det rader att mo-
 då aldrig hittade ut igen. eller man talat om att det var på
 varit några djärva män, som ej bröt kräpa utan bröt det god-
 varningen och gick djupt in där, men redan odelig och öns.

Det var ryggen om, att paradiset ligger därinne med dessa
 "allehanda fruktträd, givtliga att se på och goda till äta i
 som varit så lockande för de männen. En annan gång i
 åter några orådala karlar tränga in i Blåalt och höra reda på
 hägnande paradiset, men de räskade ut för ^{gådang} ~~paradiset~~ paradiset
 tygnillor på att de sökte sig ut i tid och brötred ej varning